

Sig-Thorstrup

- sikker og smuk landsby

PLET arkitektur 2020

PLET
ARKITEKTUR

Sig-Thorstrup

- sikker og smuk landsby

PLET arkitektur 2020

Indhold

Forord	5
Analyse	6
Indsatser	8
Inspiration	12
Nørholm Skov & Hede	14
Princip for det grønne greb	16
Grøn Vardevej	20
Torv	24
Ved hotellet	28
Ved kirken & skolen	30
Ved krydset Vardevej/Thorstrupvej	32
Ved autoservice	33
Ved plejehjemmet	34
Det I selv kan lave	36

Danmarks bedste tilflytningsby

SIG-Thorstrup, smuk og sikker landsby er en af indsatspunkterne i Udviklingsplanen for Sig - Thorstrup under 'Danmarks bedste tilflytningsby'.

Vision 2022

Sig - Thorstrups fremtid skabes med afsæt i det, der allerede er byens stærke sider. Beliggenheden midt i naturen, men alligevel tæt på flere større byer, der nemt kan nås enten i bil eller med offentlig transport. En af kommunens bedste skoler og et velfungerende dagtilbud. Et aktivt og engageret erhvervsliv, mange foreninger og frivillige samt gode lokale muligheder for indkøb.

Samtidig er Sig-Thorstrup en by, der griber fremtiden og sikrer, at potentialet udnyttes til at skabe vækst og øget sammenhold. Endelig er Sig-Thorstrup fremtiden for hele familien. Sammenholdet og nærheden giver en tryk og indholdsrig opvækst for børn og unge, ligesom det giver voksne og ældre gode oplevelser og venskaber for livet. Sig-Thorstrup: Fremtidens landsby - verdens bedste sammenhold!

Bymidten i Sig

Bymidten (Vardevej) er stærkt trafikeret, bl.a. med tung trafik, hvor kombinationen af åben og lige vej ofte gør at farten er for høj. Bymidten er skæringspunkt for mange skolebørn og andre bløde trafikanter.

Derudover er bymidten i Sig et samlingspunkt for byens borgere. Derfor er det et ønske at markere og fremme det sociale sammenhold og skabe et sikkert og smukt samlingspunkt i midtbyen.

Sig midtby benyttes bl.a. som:

- Hovedfærdselsåre gennem hele Sig
- Skolevej til Trane Skole og Børneby Afdeling Thorstrup
- Fordelingsvej for bløde trafikanter der skal til/fra bus & tog, indkøb, børnehave, dagplejer og plejehjem
- Cykelrute af motionister og cyklister
- Gennemkørselsvej for tunge trafikanter til/fra foderstof, materielgården og maskinstationer

Området omkring Brugsen har mange formål

- Holdeplads til fiskebil og bogbus til stor glæde for byens borgere
- Varelevering til dagligbrugs og benzintank

- Sig torv er ofte en del af ruten for diverse cykelklubber, turister, cykelløb, veteranbiler & motorcykler.
- Samlingssted forskellige aktiviteter såsom juletræssalg, æblepresning osv.

Indsatser

I Sig er man kendt for sin natur, så derfor er det i helhedsplanen også et stort ønske, at naturen og de grønne elementer skal indgå som en vigtig del af byens fremtidige identitet.

Indsatserne er tænkt som et arbejdsredskab for den videre udvikling af Sig bymidte og Thorstrup, så der er en rød tråd og en fin sammenhæng. Indsatserne bygger på både større projekter, der kræver finansiering af kommunen, projekter der kan søges fonde til og de mindre projekter, som man i fællesskab kan løse, samt projekter som den enkelte borger kan arbejde med på egen grund.

Forskønnelse af Sig-Thorstrup bygger på en fælles indsats.

Analyse

Thorstrup

Sig

Karlsgårde sø

Sig og Thorstrup

Beliggenheden for Sig - Thorstrup er helt unik. Med nærheden til Varde Å, der slynger sig smukt igennem landskabet mod øst og nærheden til Karlsgårde sø og Nørholm Hede ligger Sig-Thorstrup i et landskabeligt smørhul.

Bymidten

Bymidten i dag består af Brugsen, Børnehaven, Plejehjemmet & Hotellet. Brugsen med OK Tanken er samlingspunktet for Sig-Thorstrup. Her er aktivitet og liv.

Danmarks bedste tilflytterby

Sig-Thorstrup er en landsby med mange ildsjæle og stor fællesskab og aktivitet. Et aktivt samfund i samspil med naturen og tæt på både Varde, Ølgod, Grindsted, Esbjerg, Billund & Bramming. Sig er bevidste om at skabe Danmarks bedste tilflytterby, hvilket indsatserne skal understøtte.

Analyse

Overordnet

Det helt karakteristiske ved SIG-Thorstrup er nærheden til den skønne natur i området med Varde Å og englandskabet omkring, Nørholm Hede og Karlsgårde sø. Der er få fine markante bygninger som stationen, Kirken og Hotellet.

Generelt er der mange små grønne områder med klippet græs uden egentlig karakter. Derudover er der meget få træer i SIG-Thorstrup.

Hovedgaden - Vardevej

Vardevej har karakteren af stationsby. Det er en vej med meget trafik, og den deler byen i 2 halvdele. Vejen er meget anonym og uden identitet.

Langs med Vardevej ligger der mange fine bygninger.

Brugsen - byens torv

Brugsen ligger som et samlingspunkt i byen. Området omkring Brugsen fremstår som en traditionel parkeringsplads med tankstation, og arealet er temmelig anonymt og uden karakter. Rummet har potentiale til at danne en smuk ramme om det naturlige mødested i byen.

Thorstrup

Thorstrup har karakter af landsbyidyl med mange fine bygninger og kontakt til landskabet. Det vil være fint, hvis der blev åbnet op til landskabet flere steder langs vejen.

Det anbefales, at vejen i fremtiden ændres til 2-1 vej, så det vil være mere sikker for de bløde trafikanter, der ofte bruger denne vej som en del af trekantsruten.

Kirken

Kirken ligger smukt med stendige og klippede plæner op til. Derudover er der også her store områder med klippede plæner, der har potentiale til mere end det.

Skolen

Skolen ligger ud til Thorstrupvej med klippede plæner og klippet hæk. Den klippede hæk ind mod stadionområdet kan fjernes, så hegnet står mere naturligt, og man kan se, at der er aktivitet i området.

Perlen

Som en fin detalje rundt i området, er der placeret flere perler udført i cortenstål, inspireret af åperler fra Varde Å. Åperlerne er med til at skabe identitet og fungerer som fine overraskelser gennem SIG-Thorstrup.

Landskabsidyl

Smukt landskab

Kirken markerer sig smukt

Mange fine bygninger

Store træer bryder og skaber værdi

Villakvarter koblet til Sig bymidte

Perle

Fine bygninger i Thorstrup

Skolen - et aktiv i lokalsamfundet

Indsatser i SIG-Thorstrup
“naturen binder os sammen”

Inspiration

Naturen

Naturen beriger og skaber livskvalitet på flere planer. Naturen er et multisensorisk rum, der stimulerer alle vores sanser.

Naturen - sundhed og livskvalitet. Forskning viser, at ophold og aktivitet i naturen styrker menneskers sundhed, trivsel og livskvalitet. En undersøgelse viser, at borgere der bor under en kilometer fra grønne områder, oftere kommer ud i naturen og har bedre sundhed, trivsel og livskvalitet end borgere, der bor længere fra grønne områder (Stigsdotter 2011)

Naturen ind i SIG-Thorstrup

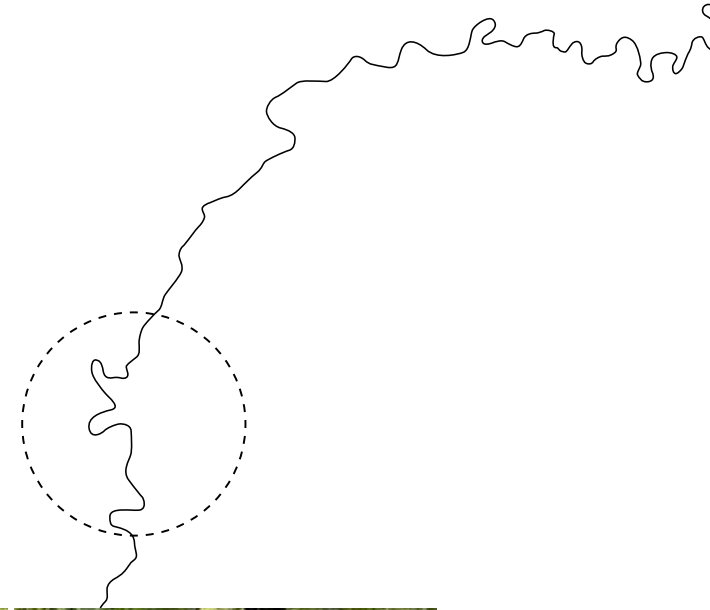
Det ligger lige for at hente inspirationen lige uden for døren - i den smukke engkarakter omkring Varde Å med de store solitære eg og i hedelandskabet på Nørholm Hede. Det er intentionen med alle indsatser at bruge naturen og skabe en ny og grøn identitet som en smuk ramme om borgernes liv i Sig-Thorstrup.

Varde Å

Varde Å's smukke forløb i landskabet er inspirationen til formgivningen af de forskellige indsatser i Sig-Thorstrup.

“Vild med vilje”

Vild Med Vilje handler om at skabe forandringer gennem vidensdeling og handling. Målet er at få vildhed og natur ind der, hvor mennesker bor, arbejder og leger. Det er en ny tankegang - en tankegang, som indsatserne i SIG-Thorstrup støtter op omkring - et ønske om at gå foran i en forandrings- og fællesskabsånd med fokus på bæredygtighed.

Nørholm Skov & Hede

I.K. Rosenørn Teilmann & et stykke unikt Danmarks historie

Nørholm Skov og hede ligger langs skrænten ved Varde Å. Området ligger på sydskrænten af Varde Bakkeø vest for istidsrandlinjen i et kuperet terræn gennemskåret af Gl. Varde Å.

Den er en mosaik af flere naturtyper, herunder våde- og tørre hedeområder, skov og indlandsklitter.

Dyrkning og græsning af heden stoppede i 1895, hvorefter området har været uforstyrret af menneskelig aktivitet, hvilket er usædvanligt sammenlignet med andre hedearealer i DK.

I 1913 ønskede ejeren frk. I.K. Rosenørn Teilmann heden fredet for at bevare den i den tilstand hun havde kendt fra barnsben.

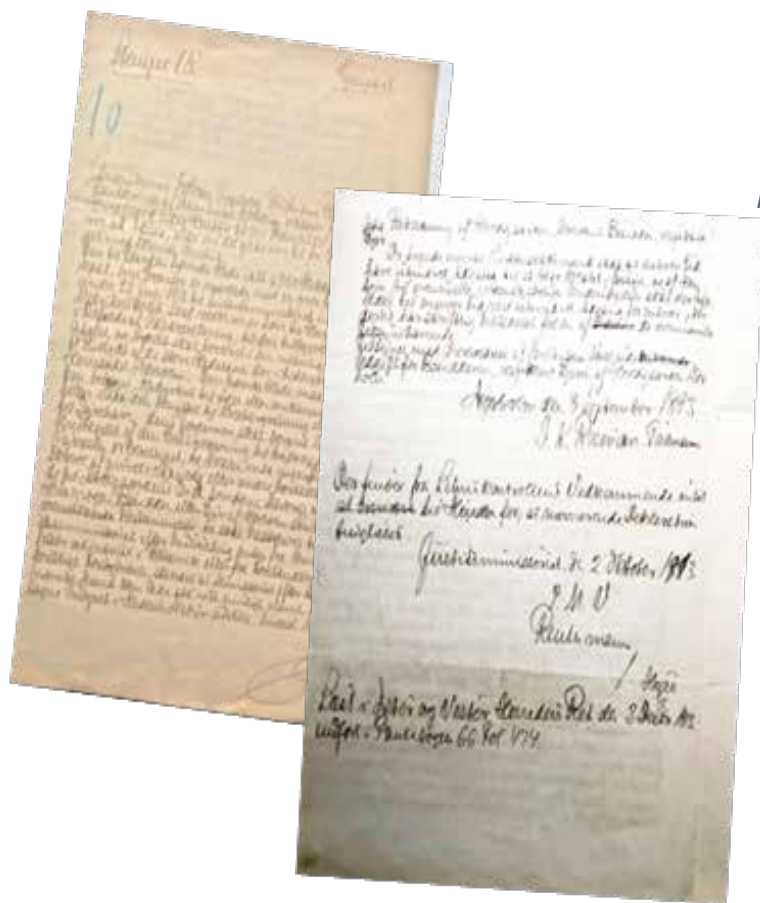
Siden 1921 har den naturlige succession mod skov været fulgt nøje.

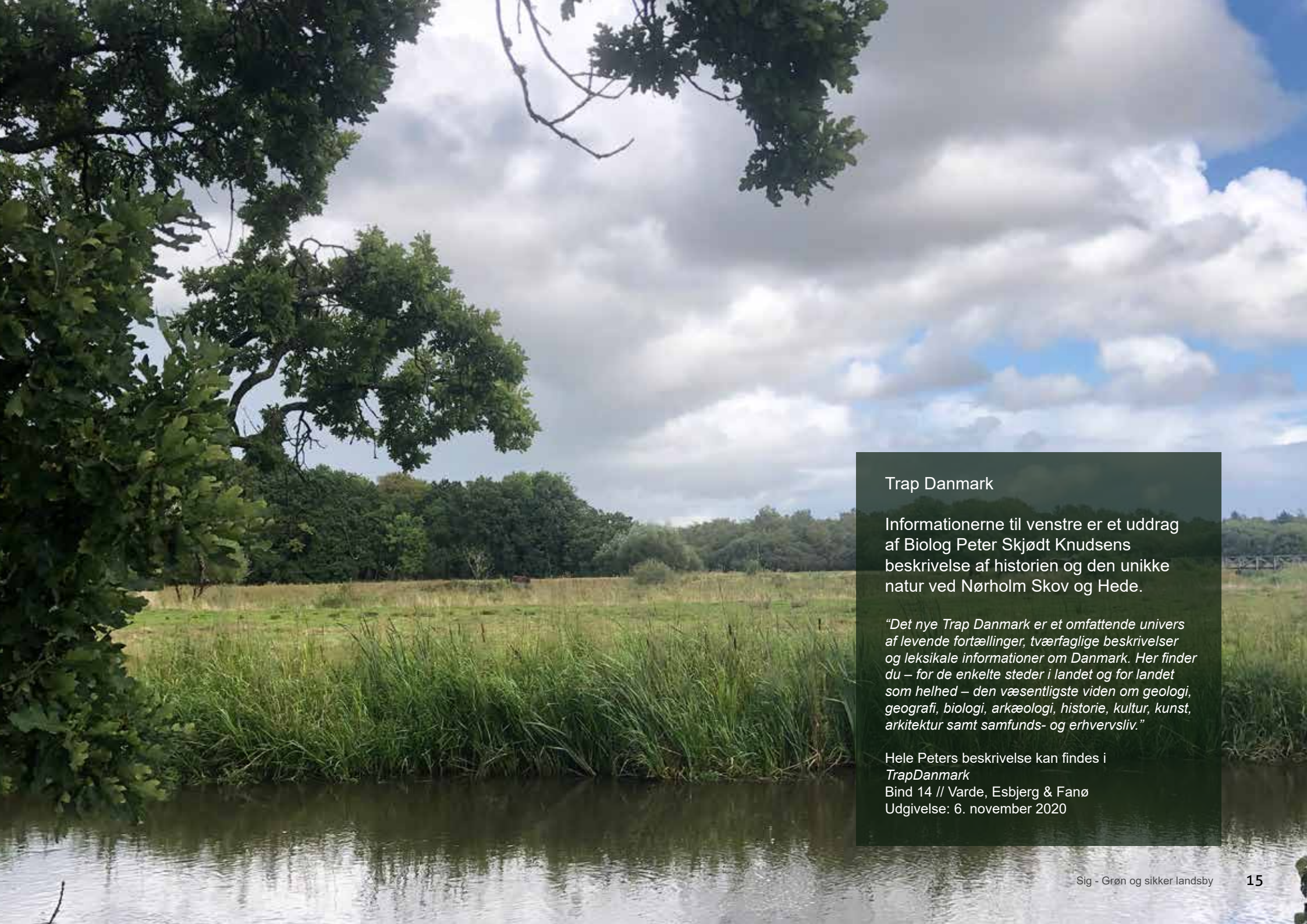
I.K. Rosenørn Teilmann skriver:

“Den nævnte Hede maa saaledes hverken bebygges, opdyrkes til Ager eller omdannes til Skov, ej heller maa den benyttes til kreaturgræsning eller lægges ud til Dyrehave... skal bevares uforandret... ej gennemskæres af vejanlæg... Videnskabsmænd skal til enhver tid have uhindret adgang til at tage Arealet i øjesyn... og til eventuelle videnskabelige Undersøgelser skal der ligeledes til enhver Tid være uhindret Adgang...”

Nørholm Skov blev i 1993 fredet, da den indeholder få rester af oprindelig vild og gammel egeskov. Det har betydet at dele af den nu henligger helt uden drift, og i 2003 blev der åbnet en natursti gennem skoven.

(Trap Danmark Peter Skjødt Knudsen)

Trap Danmark

Informationerne til venstre er et uddrag af Biolog Peter Skjødt Knudsens beskrivelse af historien og den unikke natur ved Nørholm Skov og Hede.

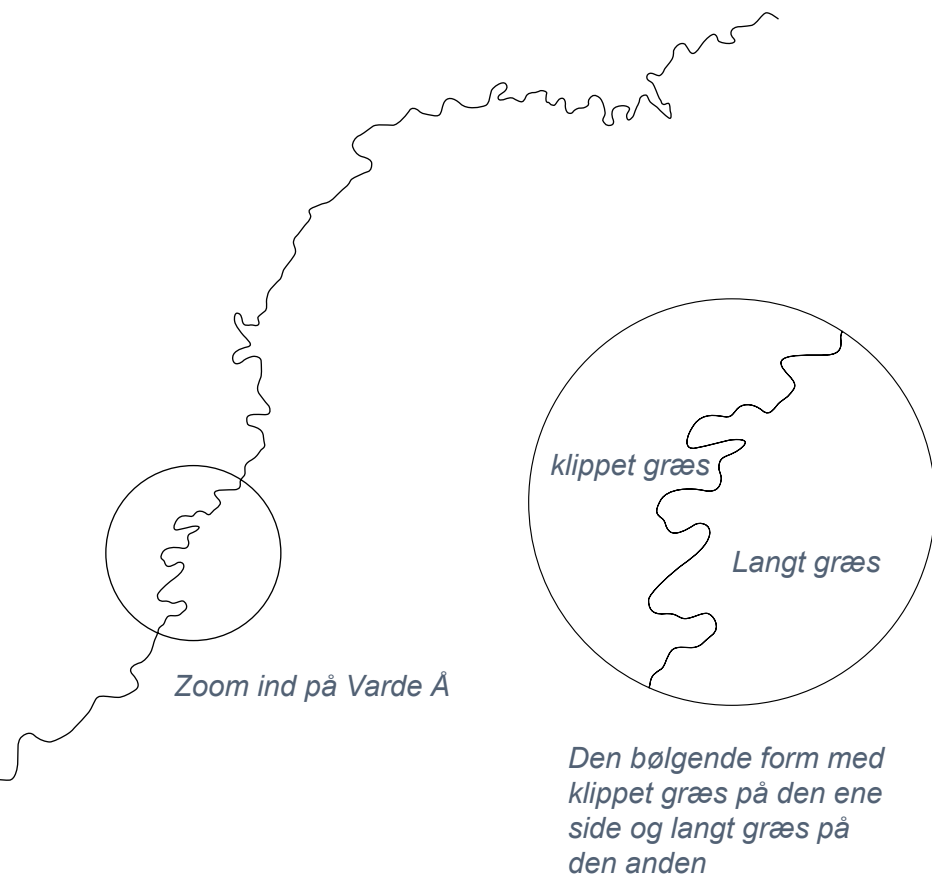
“Det nye Trap Danmark er et omfattende univers af levende fortællinger, tværfaglige beskrivelser og leksikale informationer om Danmark. Her finder du – for de enkelte steder i landet og for landet som helhed – den væsentligste viden om geologi, geografi, biologi, arkæologi, historie, kultur, kunst, arkitektur samt samfunds- og erhvervsliv.”

Hele Peters beskrivelse kan findes i
TrapDanmark
Bind 14 // Varde, Esbjerg & Fanø
Udgivelse: 6. november 2020

Princip for det grønne greb

Som nævnt er inspirationen hentet lige uden for døren - i den smukke engkarakter omkring Varde Å med de store solitære eg og i hedelandskabet på Nørholm Hede.

Selve formen på Varde Å er også inspirationen og grundlaget for formgivning på bede, kummer og på græsarealer.

Græsarealer

Klippet græs/eng med træer - princip

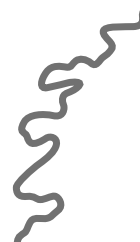
Tanken er, at formen lægges ud med tov, derefter graves der og støbes - alternativt at kanten mod det klippede græs/begge sider sættes af stål, og så støbes der, så kanten står skarpt, og der er en linje at klippe efter.

I det klippede græs, langs kanten af beton kan der sættes drys af blomsterløg langs hele kanten. For at styrke identitet foreslås snepryd med sine små lysblå blomster. Det vil skabe en dejlig oplevelse i det tidlige forår og understrege åen ren symbolsk. Der skabes en engblanding specielt til Sig inspireret af den naturlige engkarakter der findes i området.

Som træer plantes der eg på de steder, hvor det ikke er foran huse tæt på vejen. Andre steder, hvor pladsen er snæver plantes der fx bærmispel, akselrøn og glansbladet tjørn.

Kummer og bede

Formen på kummer og bede tager også udgangspunkt i Åens snoede form så der holdes en rød tråd i både design og landskab. Kummer udføres altid i corten så de matcher perlerne i byen. *Se mere på følgende sider.*

*Form lægges med tov
Der graves og støbes med beton*

Betonkant adskiller klippet og langt græs

Naturgræs/eng

Klippet græs

Snepryd

Bærmispel, Robil Hill

Glansbladet tjørn

Akselrøn

Egetræ, *Quercus robur*

Overordnede indsatser - naturen ind i landsbyen

Naturen ind i landsbyen

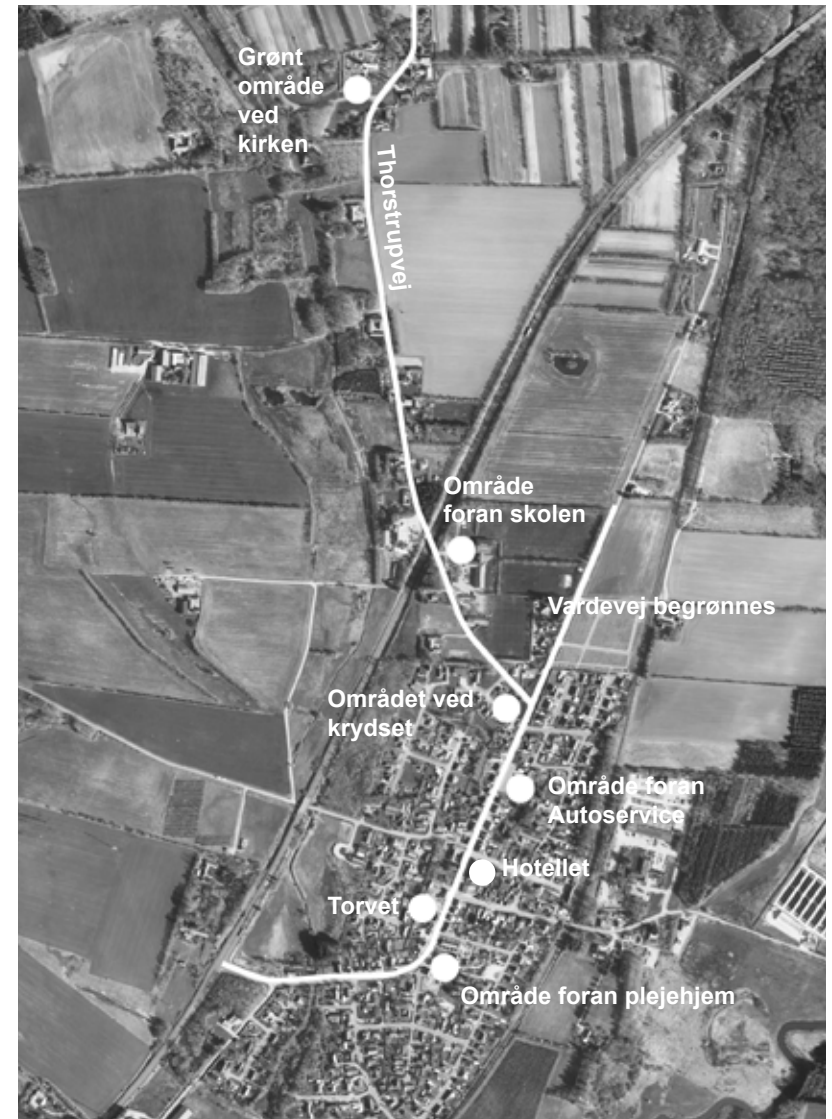
I Sig er der mange muligheder for at integrere naturen. Der er allerede mange steder, der er helt oplagte. Det er vigtigt, at der tænkes på tværs af skel og privat/offentlig areal - det er en fælles indsats.

Følgende steder er indsatser inspireret af naturen, der er med i planen:

- Vardevej
- Torv ved Brugsen
- Ved kirken
- Ved skolen
- Ved krydset
- Ved autoservice
- Ved plejehjemmet
- Forhaverne

Ud over de steder, der er visualiseret i planen anbefales det, at det bliver implementeret ved ankomster, ved Kommunens areal mod Karlsgårde, i Signaturparken, og hvor det ellers giver mening.

Ved kirken

Park ved kirken

Ved skolen

Ved krydset

Foran Autoservice

Foran hotellet

Forhaver

Grøn Vardevej

Grøn Vardevej

Vardevej er en hovedfærdselsåre, hvor der er en del tung trafik. Grundet vejregler, der er afstemt med Varde Kommune, er det ikke muligt at lave fysiske indsnævring som grønne øer. I stedet foreslås det, at der arbejdes med det visuelle, hvor der skabes bånd på tværs af vejen i gule tegl, kantet med stål, og der etableres øer med græs i niveau, så det er muligt at køre over dem, hvis det er knebent med plads.

Desuden er det tanken, at vejen begrønnes ved at fortovene i den ene side fjernes, og der istedet sås græs, der holdes klippet eller en naturlig græsblanding, inspireret af engene omkring Varde Å med en klippet kant. Heri plantes der træer på udvalgte steder, i dialog med borgerne, der bor langs vejen (Se side 15).

Dette tiltag har, ud over det æstetiske og at tilføre grøn identitet til byen, også den effekt, at mennesker mødes langs byens hovedgade. Dermed en bæredygtig effekt på flere planer.

Fakta

Nørholm Gods havde i sin tid sit eget teglværk. Godset er bygget af disse gule tegl fra teglværket. Derfor er det nærliggende at hente inspirationen fra egnen, hvor der iøvrigt var mange teglværker

Gule tegl

Bånd af tegl

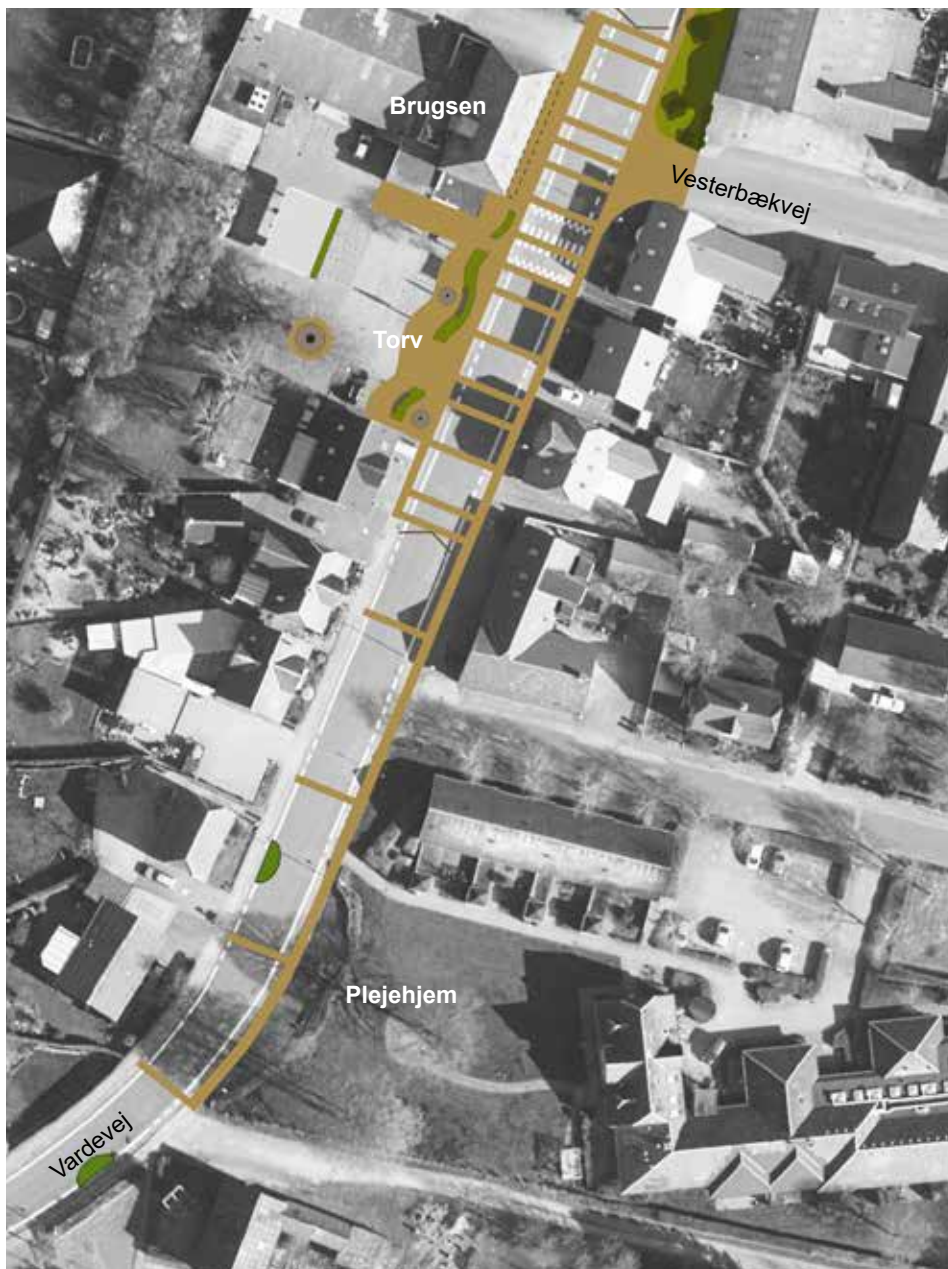

se mere på de næste sider

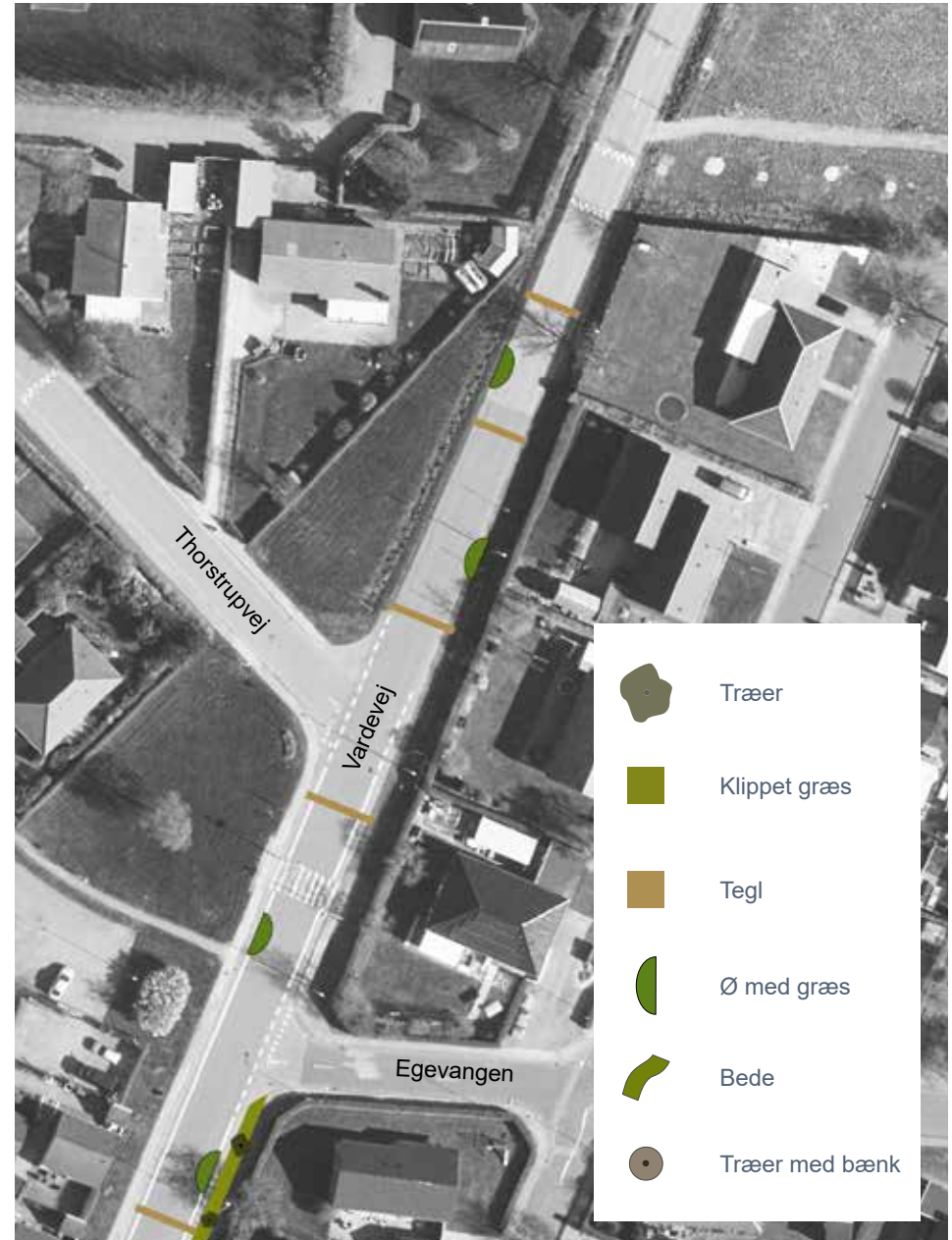
Grøn Vardevej

Grøn Vardevej

Grøn Vardevej

Planen i hel størrelse 1:1000 - er som bilag

Torvet

Torvet - samling og fællesskab

Tanken er at skabe et smukt rum, der visuelt signalerer TORV - byens fællesrum lige i hjertet af Sig.

Her skabes et multifunktionelt rum, hvor man kan parkere, tanke, handle, drikke kaffe, spise is, samles til fællesspisning, æblepres, plads til fiskebil, holde torvedag, loppemarked, høstmarked - det er kun fantasien, der i fremtiden vil sætte grænser for, hvad dette nye byrum kan anvendes til.

Ud over at være et multifunktionelt rum skal det være smukt at se på og opholde sig i.

Tanken er at hæve fladen dels for at signalere torv, men også for at få bilister til at sænke farten.

Som belægning tænkes gule tegl, da det som nævnt er et oprindeligt lokalt materiale. Der kan lægges tegl i forskellige mængder alt efter økonomien i projektet. Det kan være på i hver side og med striber på tværs af den hævede flade, eller i hele fladen. Selve parkeringsområdet kan stå som i dag, eller også som gule tegl eller som asfalt. Markeringer til parkering kan ske med søm af corten.

Udnyttelsen af parkeringsområdet ændres for

at give mere plads mod vejen til ophold.

Under det store træ etableres en stor træplatform til ophold/lille scene og afslapning/hænge ud sted. Foran tanken plantes en bøgehæk for at skærme lidt mod tanken og skabe en grøn baggrund. Overkanten af hækken klippes som en slyngning af åen, så den med tiden fremstår skulpturelt.

Ude ved vejen slynger højbede sig og skaber en fin grøn stemning.

Inspirationen til formgivningen af de grønne elementer er også her hentet i Vardes Å's smukke slyngninger.

Bedene udføres i cortenstål, for at understrege naturen og den rå stil, der allerede er introduceret i Perlen.

I bedene plantes der forskellige græsser og enkelte farverige stauder, så det ligner engene omkring Varde Å.

På kanten af højbedene er der steder, hvor der er indbygget en bænk.

Der plantes 2 egetræer med små runde opholdsplateauer under.

Modsat Torvet begrønnes arealet, med klippet græs og en slyngt Varde Å- form i naturlige græsser og egetræer. Det vil berige torverummet.

Skulpturel bøgehæk ved tanken

Scenarie hvor hele belægningen på torvet er i tegl

Hygge
Stemning
Ophold
Identitet

Asfaltbelægning

Brugsen

P-markering med søm i corten

Tank

Bøgehæk

Ophold under træ

Egetræ med ophold under

Bed i corten

Bed

Bed

Ophold, mødested og kaffedrikning under halvtaget.
Højbord og bænke og kummer foran

Egetræ med ophold under

Belægningen her er hævet

Gule tegl på fortov og vej - enten i hele belægningen eller som striber i asfalten

----->
Borde bænke

Grønt hjørne som fortsætter hen til hotellet og skaber sammenhæng til torvet

Torvet

- Torvet - samling og fællesskab**
- et smukt rum, der visuelt signalerer TORV
 - byens fællesrum
 - et multifunktionelt rum med plads til alle

Skiltning
Det er vigtigt at nytænke skiltningen så Brugsen og OK er synlige uden at dominere i rummet

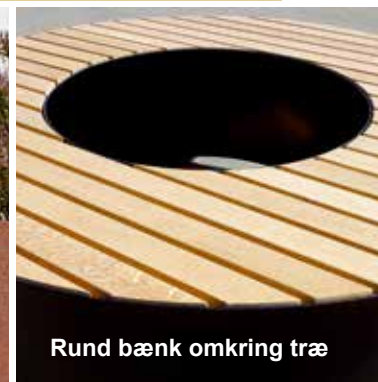
SKY lampe fra Focus

Eksempel på bed med stauder og græsser

Corten kumme med lyng

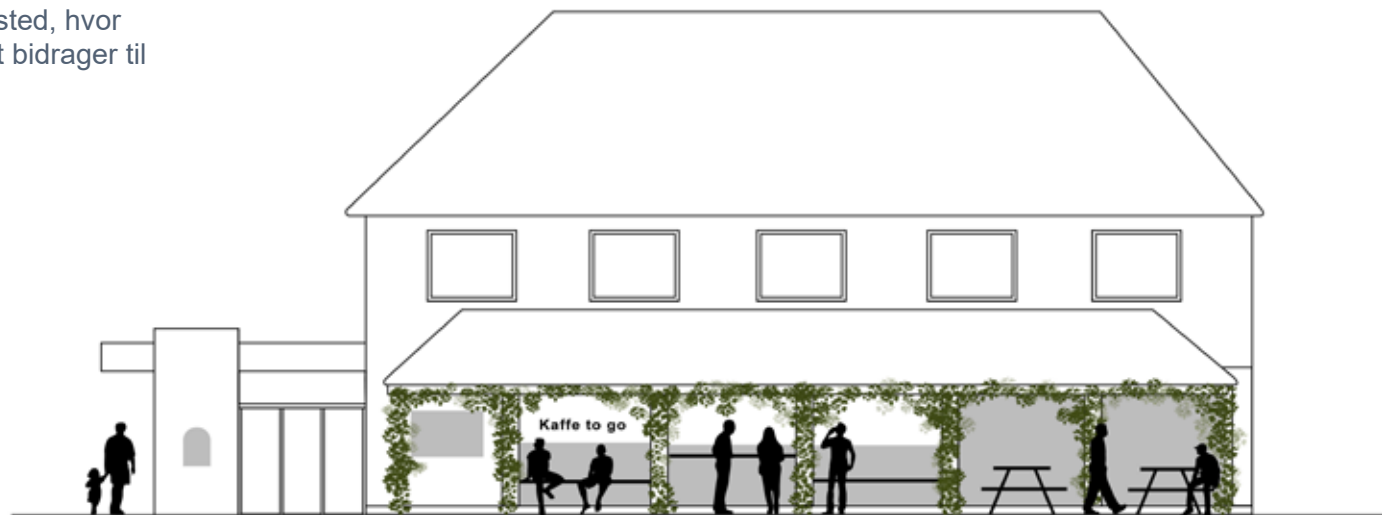
Rund bæk omkring træ

Bed med bæk på kanten

Brugsen indtænkes som en aktiv medspiller, og Brugsen bør derfor involveres i næste fase.

Et forslag til Brugsen er, at de begynder at sælge "coffe to go". Dette vil i høj grad understøtte Torvet som byens dagligstue. Brugsens halvtag udnyttes til overdækket ophold. Der etableres søjler ud for murpiller, og der plantes klatreplanter op ad, som fx kaprifolie, der er en naturligt voksende plante - der trækkes wire op og hen, så planterne kan ramme rummet smukt ind. Der kan etableres højborde, man kan sidde ved samt bænke langs vinduer, og der kan placeres borde og stole/bænke. Ud mod fortovet placeres aflange kummer i corten med lyng og græsser. Her skabes et lille intimt mødested/vente på bussen sted, hvor man altid kan finde ly for regnen samtidig med, at det bidrager til forskønnelse af Torvet.

Ophold, mødested og kaffedrikning under halvtaget.

Hotellet

Hotellet er det mest markante bygningsværk i Sig - det fortjener et fint anlæg.

Desværre er hotellet ikke i brug i dag, men det er drømmen, at det igen kan blive et aktivt for SIG-Thorstrup.

Torvets belægning fortsætter som fortov frem til Hotellet og danner en lille fin forplads, der kan danne rammen om udeservering med borde og stole. Ved at lave opholdsareal her vil det tiltrække mennesker og liv og skabe opmærksomhed til hotellet.

Foran hotellet slynger et fint bed sig med en lav klippet egehæk inde langs bygningen og et bed med græsser og farverige stauder, så de signalerer engkarakter. Der plantes få mindre træer som bærmispel eller hvidtjørn.

Foran tilbygningen, der ikke er i harmoni med det oprindelige hotel, er det det klippede græs, og en slynget form af naturgræsser og med egetræer, der kan dække for bygningen og skabe en fin ramme til det bevaringsværdige og oprindelige hotel.

Samtidig er det en fin forlængelse af bedet ved Torvet og et smukt bidrag til en ny identitet - et grønnere og smukkere SIG-Thorstrup.

Hotellet

Ved hotellet er der plads til ophold hvor belægningen slynger sig som åen

Kirken

Kirken & Skolen

Foran Kirken er det vigtigt, at de klippede plæner bevares, da de understreger og indrammer det smukke stendige, der indkranser kirken.

På trekanten, modsat, er den forreste del klippet græs, og eng græsblanding i slynget å-form, med egetræer i baggrunden.

Det samme gør sig gældende på det store areal.

Ligeledes udnyttes arealet foran skolen til at skabe en ny grøn identitet til SIG-Thorstrup.

Krydset Vardevej-Thorstrupvej

Krydset Vardevej-Thorstrupvej

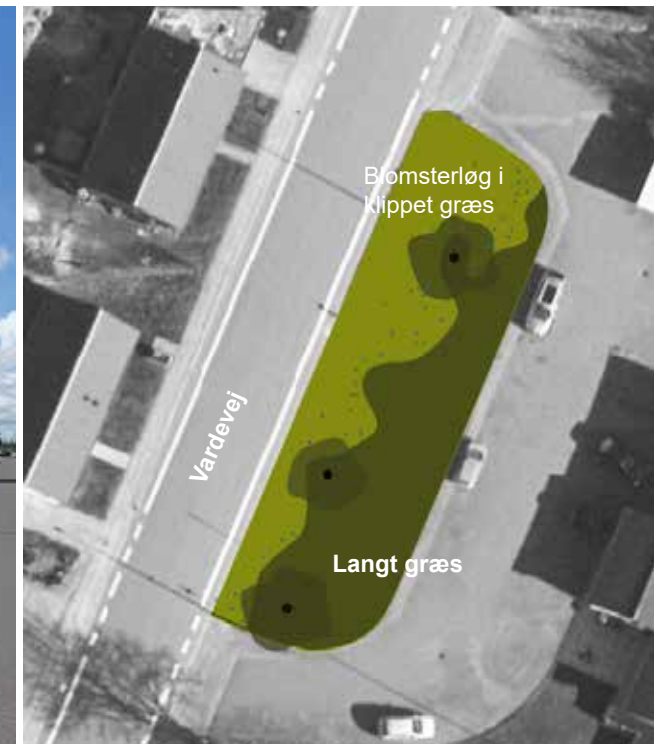
Her fortsætter å-slynget i det store område, hvor det vil være meget markant med plads til flere egetræer på det lange græs med engkarakter.

Autoservice

Autoservice er et eksempel på, hvor meget en privat grund kan bidrage til SIG-Thorstrups nye identitet.

Modellen er den samme - netop for at skabe identitet!

Plejehjemmet

Plejehjemmet

Fra Torvet fortsætter de gule tegl som fortov frem til plejehjemmet, så der er visuel sammenhæng og nemt for plejehjemsbeboerne at gå hen til Torvet.

Ved det lille område foran plejehjemmet fjernes hække, så arealet kan opleves som et lille fint parklignende område.

Mod vejen holdes græsset klippet, og der kan placeres borde og bænke. Der kan etableres et rundt opholdsplateau under et træ på den klippede plæne.

Der løber en sti igennem det klippede græs ind til opholdsområdet under træet.

Det store område foran plejehjemmet står med engkarakter, men vigtigt er, at alle kanter og området foran bygningen holdes klippet, så det ser plejet ud.

Der suppleres med egetræer i det lange græs mod vejen.

Det I selv kan lave

Forhaver - og fortovshaver

Nedenstående er et eksempel på hvor lidt der skal til for at bidrage til den fælles grønne identitet i SIG-Thorstrup.

Haveambassadører

Det kan anbefales, at der udnævnes haveambassadører. Disse opgave vil være at udbrede budskabet om, hvor meget det betyder for bymiljøet, at forhaven/fortovshaven bliver grøn. Haveambassadørerne kan motivere og inspirere - måske de kan komme på et vild med vilje kursus, eller de kan holde en inspirationsaften med havearkitekt og fælles-spisning.

Fælles indsats - grønne græsrabatter

Ud over Vardevej kan andre gader i fremtiden få grønne rabatter i den ene side af vejen. Det kræver dialog, og det er vigtigt, at der udarbejdes en plan for, hvor det kan realiseres.

Ved fælles hjælp med fx borgere der fjerner fortovsfliser, kommunen der henter dem og planter træer og sår græs. Eller boligejerne langs vejen samler sammen til en pulje, og de så selv står for at få plantet og sået græs. Træer der kan foreslås er røn, tjørn, og bærmispel (amelanchier Robin Hill). Forårsløg, snepryd, kan efterfølgende sættes i rabatter.

Privat- og erhvervsindsats

Både private og erhverv kan være med til at præge byen, så den i fremtiden står grøn. Der kan plantes træer i forhaverne. Der opfordres til at forhaverne bliver grønne, da det bidrager til det samlede bymiljø og den grønne identitet. Ved de bygninger, der ikke har forhaver, kan man plante klatreplanter op ad husmuren ved en wire. Der kan også forskønnes med pletter med grønt ved hoveddøren.

Grønne initiativer der gør SIG-Thorstrup smukkere - indsatser der skaber stolthed og beriger hverdagen og tiltrækker nye borgere!

Klatreplanter på bygninger tilfører byrum grøn karakter, hygge og charme - stemning

Grønne forhaver tilfører stemning

Klatreplante - kaprifolie

Krukker ved fordøren

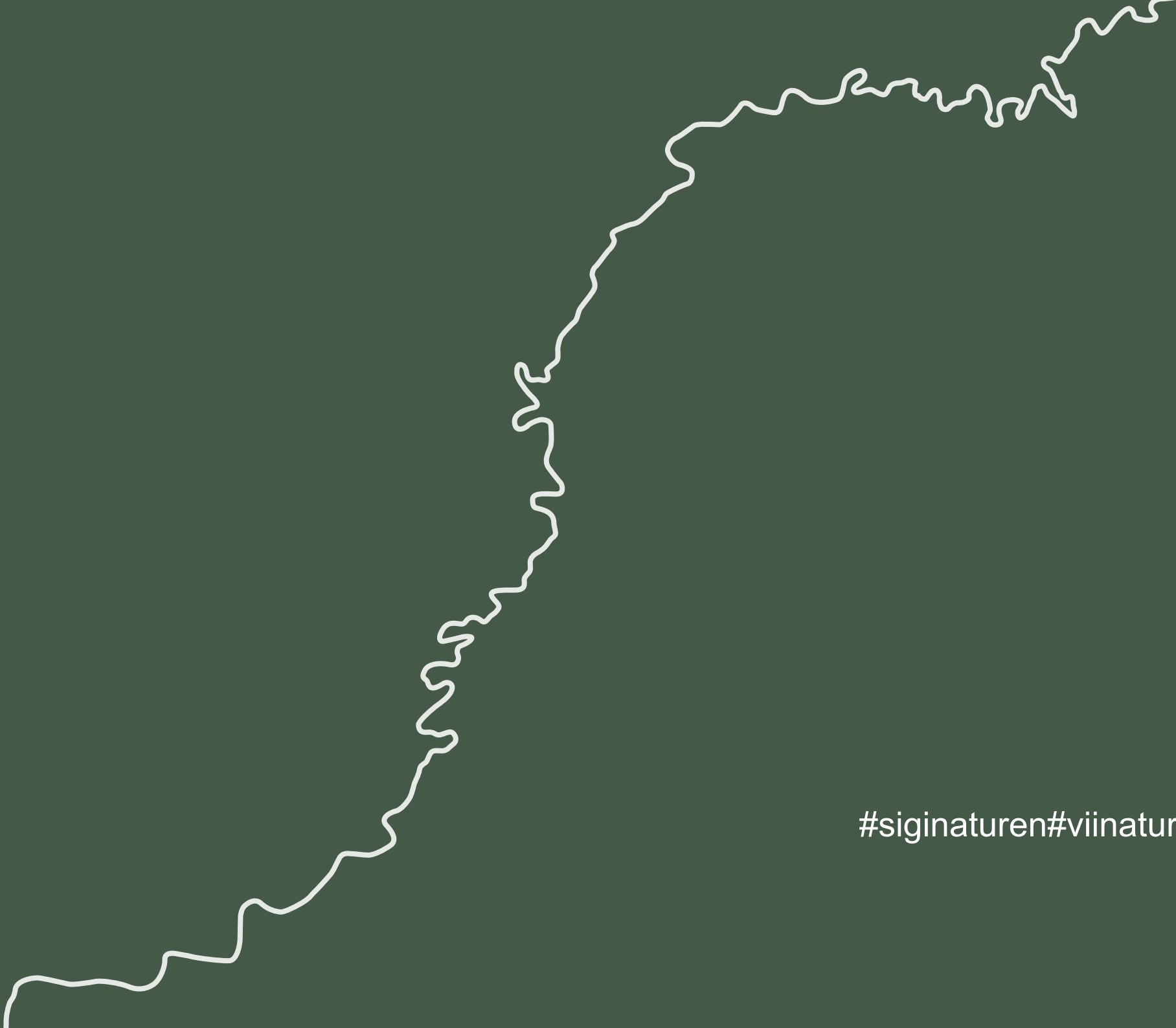
Græsser mellem bunddækkestauder

Grønne rabatter

Plant et træ i forhaven

#siginaturen#viinaturen

Bygherre
Sig Vækst

Landskab & planlægning
PLET arkitektur ApS
Jyllandsgade 40, 1.
6700 Esbjerg

Projektleder
Helene Plet
helene@pletarkitektur.dk

www.pletarkitektur.dk